

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto

30 kr.

Za tuje drž. več poštne stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za tristopno petil-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotič).

Zatiralci slovenske mladine.

Odbor, ki zastopa naše stariše v borbi za slovensko šolo, se je osebno prepričal o nerabnosti Catinellijske vojašnice za šolske namene; enako so se prepričali vsi stariši, ki so vpisali otroke v novo šolo, — in tudi zato niso poslali učeraj tje doli svojih otrok. Vsled tega je odbor naprosil zdravnika dr. Rojca, naj pregleda šolsko poslopje v zdravstvenih ozirih. Dr. Rojic je vestno pregledal prostore in izdal potem to spričalo:

Naprošen od slovenskih starišev, ki imajo otroke godne za obiskovanje ljudske mestne šole, pregledoval sem podpisanec nekdanjo Catinellijsko vojašnico v Podturnu, namenjeno sedaj za šolsko poslopje. Ob tej priliki našel sem sledeče:

Hišo neposredno obkrožujejo od ene strani zaporedoma stranišča, kurniki in odprta gnojišča sosednih kmetov; od nasprotne strani pa odprt smrdljiv odtok gnojišč in uličnega kanala. Voda v odprtem kanalu je gnojica, ki zaostaja in vedno močno smrdi.*)

Šolska stranišča so v sredi poslopja in takó urejena, da bodo vedno kužila zrak v celem posloplju.

Vse novozidane stene rečenega poslopja so še popolnoma vlažne in bodo — ako se okna zapró, še bolj pa, če se zakurijo peči — nezdrav sopar izparovale.

Radi nezdrave lege, radi vedno okuženega zraka v najbližji okolici in v posloplju samem, bo to poslopje za šolo vedno nesposobno; dokler se pa zidovi ne posušijo, je že po postavi prepovedano prebivanje v takem posloplju tudi odraslim ljudem, — tembolj je pa nevarno za nežne otroke, ker je nevarnost velika, da dobé difteritis in druge nalezljive bolezni radi okužene okolice, ali pa davico in druge bolezni radi vlage zidov in radi okuženega zraka v šoli vsled slabe lege šolskih stranišč.

V Gorici, 19. januarja 1895.

Dr. Aleksij Rafael Rojic,
zdravnik.

Na podlagi tega strokovnjaškega spričala je šla nova pritožba na deželni šolski svet, — čegar dolžnost je zdaj, prepričati se o resničnosti v spričalu določno naštetih v nebó kričečih, upravnecuh pomankljivostij poslopja,

*) Doznali smo iz verodostojnega vira, da v tistem kanalu se je že utopil odrasel človek; kaka nevarnost je torej tam še le za naše uboge otročice! Opomba uredništva.

kamor hoté zatiralci slovenske mladine pošiljati naše otročice vsak dan v šolo. — Mnogi stariši so se sami prepričali, da so stene še tako mehke, da se s prstom lahko naredé luknje v nje. In zdravstvena oblast odobri tako poslopje! Slovenci, zapomnimo si tako ravnanje z nami! Vsi z nami, vsi složno z odborom, vsi s „Slogo“ in — Bog nam bo pomagal. Le v Njega še zaupajmo in v — lastno voljo, v svojo moč, v svojo močatost! Izdajic ne bodi med nami!

Interpelacija

poslanca dr. Aleksija Rojca in tovarišev do Njegove Vzvišenosti gospoda c. kr. ministra za bogočastje in uk.

Po mnogih prošnjah slovenskih roditeljev v Gorici in po strogih ukazih c. kr. vlade je c. kr. mestni šolski svet goriški slednjič vendar določil dneve, v katerih naj se vpisujejo slovenski otroci mesta goriškega v na novo ustanovljeno mestno ljudsko šolo. To so bili dnevi 13., 14. in 15. januarja, in sicer od 8. do 11. ure predpoldne.

C. kr. mestni šolski svet goriški ima sicer, ako se ravna po predpisih šolskega zakona z dne 6. maja 1870 in po določbah državnega temeljnega zakona o državljanskih pravicah z dne 11. decembra 1867, natančen zapisnik vseh slovenskih otrok na ozemlju mesta goriškega in onih, ki obiskujejo zasebno ljudsko šolo društva „Sloga“; vendar je hotel dati slovenskim roditeljem priliko, da se izjavijo, ali želijo res ljudsko šolo z maternim kot učnim jezikom s tem, da vpišejo svoje otroke v novo šolo.

Iz postopanja mestnega šolskega sveta in njegovih organov o tej priliki je razvidno, da mu je bilo na tem ležeče, da bi se pokazalo kolikor mogoče majhno število slovenskih otrok.

Razglas c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 10. januarja št. 6, s katerim so se naznanili roditeljem dnevi in pogoji vpisovanja, objavljen je bil, dasi namenjen slovenskemu občinstvu, samo v italijanskem jeziku. Razobešen je bil samo v mestu in ne tudi v okolici mesta goriškega, a še v mestu bil je potrzan že prvi dan skoro raz vseh zidov.

Vpisovanje ni bilo zadostno razglašeno; zato je moral šolski odbor, katerega so izvolili slovenski roditelji dne 5. januarja, izpolniti, kar je c. kr. mestni šolski svet opustil, ter sporočiti roditeljem odredbo šolske oblasti.

Vpisovanje vršilo se je tako, da izmed dveh odposlancev c. kr. mestnega šolskega sveta je eden vpisovanje vodil, roditelje izpraševal in potrebno narekoval, med tem ko je drugi vse to zapisoval. Navzoč član mestne policije goriške, previden s potrebnimi imeniki, razkazi in zapisniki, je ob enem kontroliral, ali se izpovedbe roditeljev ujemajo s podatki, ki so bili njemu na razpolago, ter je delal svoje opombe, ako se je pokazala kje kaka razlika.

Prvi dan smelo je po več oseb h kratu v sobo, v kateri se je vpisovalo; mestni policaj stal je v predsobi, da bi vzdrževal red, ako bi trebalo; ali ves čas, vse tri dni vladal je med občinstvom najlepši red.

Drugi dan smeli so roditelji v vpisovalno sobo le eden po eden: mestni policaj je stal pred vrati v vpisovalno sobo, a občinstvo v predsobi in po stopnicah. Tretji dan prihajali so roditelji pred vpisovalca eden po eden, policaj je stal na vratih predsobe, a občinstvo se je gnetlo vrhu stopnic. Tako postopanje je imelo podobo nekake srednjeveške skrivne sodbe ter ni obujalo posebnega zaupanja pri čakajočem občinstvu.

Ko je prvi dan odbila ura najst, vzdignila sta se vpisujoča uradnika in odšla, ne zmeneč se za roditelje, ki so že dolgo tam čakali na vpis. Drugi dan prišlo je več ljudi od onih prvega dne; pa vpisovalca sta veliko počasnejše delala. Ob enajsti uri odšla sta zopet, rekoč, da imata tak nalog, ter sta pustila 60 do 70 roditeljev, ne da bi vpisala njih otrok. Nevolja med občinstvom bila je toliko večja, ker nekateri so prišli že drugič v Podturn, ne da bi bili mogli opraviti, kar so želeli, in ker večina navzočih je morala pustiti delo in posle, da bi zagotovila svojim otrokom vpis v mestno šolo. Tretji dan je mestni župan vsled pritožb to nekoliko odpravil in uradnika sta vpisovala, dokler je bilo ljudi.

Ali tretji dan bila je druga neprilika. Ze prejšnji večer začelo je snežiti in po malem deževati, da je bila drugi dan po vseh cestah bružgalica in sneg, katerih otroci niso mogli zmagovati. Šolski odbor bil je prisiljen, poskrbeti otrokom in roditeljem vozove, da so mogli od zasebne šole do podturnske kosarne, po blatnih cestah in ne potlakani ulici „Via Lunga“.

Vse te okolščine so vzročile, da roditelji in otroci so trpeli mnoge neprilichnosti in da mnogi niso mogli niti do tega priti, da bi svoje otroke vpisali. Zato je šolski odbor vložil prošnjo, naj se rok za vpisovanje podaljša, ozirom naj se vpisuje vsaj še prihodnjo nedeljo.

Pri vpisovanju bila je mestnima uradnikoma vidna skrb, da sta vsled naloga, kakor sta rekla, kolikor mogoče otrok zavrnila. Dasi ne začne šola pred februarjem, bili so trije otroci zavrtnjeni kot premladi, če tudi je eden rojen 6., drugi 8. januarja, a tretji 1. februarja 1890.

Štirindvajset otrok je bilo zavrtnjenih, ker so prestopili štirinajsto leto življenja, vkljub §. 32. zakona z dne 6. maja 1870., ki določuje, da otrok, ki je dolžan hoditi v šolo, sme se izbrisati še le potem, ko more s spričevalom javne ljudske šole dokazati, da že zna najpotrenejše reči. Omenjeni otroci ne morejo tega dokazati, ker še vedno obiskujejo ljudsko šolo s pravico javnosti.

Sedemnajst v Gorici nastanjenih otrok so zavrtnili, ker njih roditelji bivajo drugod, ne gledé na razsodbo upravnega sodišča z dne 4. febr. 1881. (V. 1001), ki pravi, da vse postavne določbe, zadevajoče vsolovanje otrok — §. 59. drž. š. zak., §§. 1, 10, 11, 22 dež. š. zak. — kažejo na to, da pri vsolovanju otrok odločuje edino le njih bivališče in nikakor ne bivališče njih roditeljev ali postavnih zastopnikov.

Jednajst otrok bilo je zavrtnjenih s pretvezo, da bivajo v šolskem okraju starogorskem, dasi ni meja med mestnim in starogorskim šolskim okrogom, ki spada pod Gorico, natančno določena, dasi treba to mejo z ozirom na korist šole od mesta odrihati in ne pritegovati, dasi imajo dotični

otroci v mesto samo četrt, k večjemu majhne pol ure, a na Ajšovico do šolskega poslopja blizu ene ure hoda. Ni pravično siliti otroke iz bližnje mestne okolice, ko se napravlja v mestu štirirazrednica, posebno ko ti otroci že zdaj obiskujejo zasebno šolo v mestu.

Dva otoka z Grčine, ki obiskujeta zasebno šolo v Gorici, sta bila zavržena z opazko, naj se dasta vpisati v Kronbergu. Jeden otrok, rojen in stanujoč v Gorici, je bil zavržen, ker je mati pristojna v Št. Ferjan.

Trideset otrok z Grčine, spadajoče pod Gorico, bilo je vpisanih z opombo, da morajo hoditi letos v šolo v Kronberg; a opomniti je, da šola v Kronbergu je prenapolnjena, da nad 30 ondašnjih otrok prav radi tega ni bilo sprejetih v šolo početkom šolskega leta.

Osem otrok od Barke je bilo vpisanih z opombo, da letos naj hodijo v šolo v Št. Andrež.

Šestindvajset otrok ni bilo sprejetih, ker bivajo zunaj ozemlja mesta goriškega, med tem, ko se sprejemajo otroci iz okolice v italijanske mestne šole brez ugovora. Italijanski otroci iz Gorice hodijo v italijansko šolo v Podgoro, da le število množe; slovenski otroci goriški se pošiljajo v Kronberg in v Št. Andrež; a slovenski otroci iz teh krajev se ne sprejemajo v mestno šolo goriško. Torej okolica naj sprejema goriške otroke, ne pa nasprotno. Kaka pravica je ta?

Podpisani stavljajo na Njegovo Vzvišenost gospoda c. k. ministra za bogočastje in uk naslednja vprašanja:

1. Ali je Njegovi Vzvišenosti znano to postopanje c. k. mestnega šolskega sveta goriškega pri vpisovanju v slovensko mestno šolo goriško?

2. Ali hoče Njegova Vzvišenost za to skrbeti, da bo mogoče vsem otrokom slovenske narodnosti na ozemlju mesta goriškega dobivati šolski pouk na mestne stroške v šolah z maternim kot učenim jezikom?

3. Ali hoče Njegova Vzvišenost ukazati, da se vsi šolski otroci, ki so se pri vpisovanju v mestno šolo nepostavno zavrnil, brez odloga vpišejo v to šolo?

V Gorici, 17. januarja 1896.

Lov na slovenske otroke.

Rojaki! Naši nasprotniki so pritirali že do skrajnosti izbruhe svojega peklenskega sovraštva do vsega, kar je slovensko. — V gorenji interpelaciji so podrobno opisani nečuvni spletkarski čini pri vpisovanju v slovensko šolo. Čitajte natančno, ljubi rojaki, pa zapomnite si dobro, za vedno, da boste imeli vedno pred očmi pravo sliko slovenskega mučeništva v središču

Podlistek.

Slepčovodja.

Slika iz bosanske prošlosti. — Hrvatski spisal Iva Lepušić; poslovenil Ivan Čestimir.

(Dalje).

Stopil je v prodajalnico in lepo pozdravil ago. Aga je pozorno opazoval mladeniča in nakrat se spomnil onega slepčovodje Anta, v tem mladeniču pa spoznal prav tistega malega Anta.

«Ali je umrla ona nesrečnica?»

«Ne, dobri aga, glej jo kraj pota».

Aga je segel v mošnjo in mu podal nekaj drobiža: «Nà, nesí jej!»

«Nisem prišel, aga, da te poprosim miloščine».

«Česa tedaj želiš?»

«Glej, odrastel sem, in mogel bi opravljati vsako delo; ti pa si mi dejal pred tremi leti, da me sprejmeš v službo».

«Ali ne dobiva toliko darov, da bi mogla živeti?»

«Dà, moreva. Toda glej me, kako sem vzrastel! Sramujem se, brez dela jesti tuj kruh, in sramujem se, da me hrani slepica, dasi imam zdrave oči in močne roke».

slovenske poknežene grofovine goriške. In po tej sliki uravnajte vsi, kar Vas je zavednih Slovencev, svoje zveze z Gorico. Kdor je pa še nezaveden, tega poučite Vi drugi, ki se s ponosom prištevate zavednim sinovom naroda slovenskega.

Vsak pameten človek bi bil dejal, da po razsodbi upravnega sodišča je rešeno uprašanje o slovenski šoli. Toda pri nas v Gorici je še-le pričel najsrdečiji boj, kakršnega ne pozna zgodovina našega narodnega preporoda, — to pa vsled malomarnosti tržaške vlade. Njena je krivda, ako so reči privrele takó daleč; ona je oživila Venutijevo paševanje v Gorici, — njo delamo odgovorno za vse, kar smo Slovenci doslej pretrpeli, — a delamo jo odgovorno tudi za vse tisto, kar se utegne pripetiti, ako zavrè sicer mirna, krotka slovenska kri!

Toda ni še dosti tega, kar je opisano v gornji interpelaciji! Čujte rojaki, zapišite si globoko v srce hudičeve čine in peklenske spletke nekaterih laških someščanov — in potem soglasno pomagajte, da stremo glavo tej ošabni hidri.

Zdi se, da v pis otrok za mestno slovensko šolo je služil najprej v vse drugačne namene nego za šolske. Videlo se je, da naši zagriženi nasprotniki so natančno vedeli za vse take stariše, ki so v kaki zavisnosti od laških gospodarjev. In tu je pričela uprava divja, srdita gonja za slovenskimi otroci. Razni gospodarji so kar zahtevali od zavisnih starišev, da morajo poslati otroke v laško šolo, sicer da jih zapodé iz služb. Ali naši stariši so se hrabro držali in popustili raje službe nego da bi se udali peklenskemu terorizmu irredentovske sodrge. Uprav solze globokega ginjenja morajo zaliti sleherno rodoljubno oko, ko vidi toliko stanovitnost najrevniših slovenskih starišev. Čast jim! Oni zaslužijo venec narodnega mučeništva, pred katerim se morajo globoko ukloniti najimenitnejši slovenske glave!

Čast vam, roditelji, ki se niste zmenili za hudičeve spletke irredentovskih predrznežev, kateri so se že preobjeli slovenskega kruha, a pride ura, ko jim slovenski narod povrne milo za drago, ali po domače povedano: ko jim plača z obrestmi vred vse njih grdobijs!

Doznali smo najrazličnejših slučajev, kakó so laški nesramneži infamno pritiskali na slovenske stariše! Vse te slučaje zberemo in objavimo z imeni vred na posebnem lepaku. Rojaki! Te lepake razpošljemo najbrže tudi po vsej deželi s prošnjo, da jih razobesi na vidnem kraju vsako društvo, vsaka gostilna, vsak javen kraj. In vi rojaki, zapomnite si dobro imena tistih lahonov ter pretrgajte z njimi sleherno zvezo! Nič ne kupiti pri njih, pa tudi nič prodati jim! Ako pridejo kdaj med Vas, zapodite jih iz svoje srede! S takimi ljudmi nikake zveze!

Agi je to vrlo ugajalo, zamislil se je in mu rekel: «Ostani pri meni kot pomagač, in dam ti večje plačilo kakor kakemu drugemu».

«Bog te blagoslovi, dobri aga! Delati ti hočem za dva».

Anto je najel v nekem siromašnem delu mesta stanovanje, tamkaj namestil svojo slepo pomajko in oskrboval s svojim zaslužkom njo in sebe. Slepica ni več prosjačila miloščine.

Aga je pripovedoval ta dogodek svojim prijateljem po mestu, ti pa se zamislijo, kako bi najbolje poskrbeli za svoje revne mestne slepce. Bili so trije. V mestu je bivalo še več slepcev, toda vsak na svojem domu, kjer so skrbeli za nje njihovi domačini. Trije pa so prosjačili. Salkica, suh, visok človek s šarkijo,³⁾ Stojan in Mijat pa z goslima. Nikdo se ni rodil v mestu, a nikdo ni pomnil, kedaj da so prišli semkaj.

Tudi ti slepci so sedeli ob semanjih dneh kraj mostu, čakajoči miloščine, drugače pa so hodili od praga do praga, prepevaje pesmi, kakor in kjer so komu ugajale. Salkica je bil šaljivec, prihajal redno vsak dan v kavarno mojstra

³⁾ bosansko narodno godalo.

Goriške novice.

* **Prvi dan v slov. mestni šoli.** — Po petletni borbi za ljudsko šolo, kakršne zgodovina ne pozna, je bila učeraj otvorjena prva slovenska ljudska šola v Gorici. Ali kakó! Čujte! Došla je jedna sama deklica, a še ta vsa objokana, ker jo je oče siloma tje kaj privlekel; gotovo je bil dobro plačan za to junaško delo. Vsi drugi stariši so ostali pri svojem protestu proti podturnski nezdravi, za šolo nerabni podrtiji; vsi otroci so došli kakor navadno v „Slogino“ šolo. Tudi otroci se vsi branijo, hoditi takó daleč v šolo.

Došla sta že oba učitelja gg.: Domenis in Lasič. Ker dež. šol. svet ni potrdil začasnih učiteljc Gullin in Hannel, je župan Venuti skušal dobiti suplentinje, a se mu menda ni posrečilo; jedna gospodična je kar naravnost odklonila ponudbo, ker jej je predaleč v Podturn; druga je sprejela, a že na večer dala odpoved.

K „slavnostni otvoritvi“ je došel sam „illustrissimo podestà“ dr. Venuti, ki si je zadovoljno vihal znane brke; došel je tudi nadzornik Culot, — in o „slavnostni otvoritvi“ je bil spisan — laški zapisnik, — v slovenski šoli!! In s tem je bilo rešeno „italijanstvo Gorice“, na kar je sior podestà zadovoljno odšel.

* **Ogenj. — Sloveča požarna bramba v Gorici.** — Sinoči okoli 11½ je nastal ogenj v Goriupovi tovarni kisa v Magistratni ulici. (Ta tovarna je pogorela menda že pred dvema leti.) Ljudje so tekli klicat požarno stražo, ki ima svoje prostore in vsa orodja vedno pripravljena le par sto korakov proč na Generališču. Gorela je sicer luč, a ljudje niso mogli sklicati nikogar; kakor brez uma so tekli ljudje klicat ognjegasce in druge ljudi, ali razni mozjé, mnogi bivši ognjegasci, so došli, slavne goriške požarne brambe pa ni bilo od nikoder.

Jeden ognjegasec, ko so ga klicali, je zarežal nejevoljno: „E, spetta, che mi tiro su le braghe!“ — a ni ga bilo. Ali meščani niso hoteli čakati slavnih ognjegascev goriških, marveč izlekli so gasilke in drvili na lice požarja. Pridno in neumorno so delali ter ogenj tudi zadušili. Med gasilci smo videli gg. Krena R., Collenza F., Culota M., Prinzig-a Iv., Kranjca K., Crassovitza, Pelizona Ferd., Visintina Val., dr. Codermatza, Vidoni Art. in Iv., jednega majorja in dr., katerih ne poznamo. Ko so ti meščani pogasili ogenj, došli so še le ognjegasci. Ti so bili seveda zelo osramočeni; nastali so razni, uprav tragično-smešni prizori. In za zahvalo bi bili nekatere gasilce kmalu — zaprli.

* **Odvetnik Morpurgo pred sodiščem.** — Po dolgem, dolgem času in odlašanju se

Abdule, kjer so se zbirali begi, age in odlični trgovci, on pa jih je zabaval, pevaje mestne šaljive in ljubavne pesmi, spremljevaje jih s šarkijo. Salkica je hotel brez vodje, ali, ako hočete, bil mu je vodja dolga palica, s katero je iskal pred seboj poti, zatikajoč jo v zemljo ali pa bijoč ž njo po tlaku. Po govoru je poznal gotovo vsako dete v mestu.

Stojan je bil še mlad človek. Tudi njemu so osepnice odvzele vid, na lici pa mu zapustile grde brazgotine. Vodilo ga je neko sirotče, a segalo mu je komaj do prsij.

Mijatu je mrena zarasla zenico, a bil je že prileten. Vodil ga je zdrav in čil človek, ki pa se je toliko polenil, da se je komaj vlekel pred slepcem. Oba slepca sta najraje zahajala v hanove,⁴⁾ kjer je bilo vedno dosti seljakov, in tamkaj sta jim z junaškimi pesnimi budila spomin na slavo njihovih dedov.

Ko je bilo nekaj v Abdulovi kavarni največ odličnih mohamedancev, spregovoril je Rašid-aga:

«Glejte ljudje! Videli ste in čuli, kako je moj pridni dečak Anto lepo

⁴⁾ han = krčma, gostilnica.

je vendarle vršila kazenska obravnava proti židovskemu odvetniku dr. Marku Mompurgo, katerega je tožilo državno pravdnistvo radi hudodelstva krive prisege in goljufije. Sodn. dvoru je predsedoval svetn. Schmarda; votanti svetn. Gironcoli, svet. tajn. Dell'Ara in prist. Coronini; obtožbo je zastopal dr. Sanzin, zagovornik dr. Pajer; od disciplinarnega senata odvetniške zbornice je bil navzoč dr. Golob.

Čin je ta-le. Dr. Mompurgo je zastopal mladoletne otroke pokojnega Katnika, gostilničarja pri Lizi, brata sodnega sluge Katnika. Sodnik mu je določil plačilo v znesku 152 gld. 52 kr. Katnik mu je ta znesek plačal dne 23. julija 1887., a Mompurgo mu je dal pobotnico. — L. 1894. je Mompurgo še enkrat zahteval ta denar; Katnik je trdil, da je vse plačal, — a M. ni odjenjal in je tožil. V tožbi je zahteval, naj mu Katnik pokaže pobotnico, ako je res plačal. Ker je Katnik pobotnico založil (mislil je, da jo je zgubil), ni je mogel predložiti; ponudil je pa nasprotniku prisego; ako se bo branil priseči, potem priseže Katnik. Ali dr. M. je sam prisegel — in Katnik je bil obsojen še enkrat plačati. — Ali sreča je hotela, da je Katnik pobotnico dobil; pokazal jo je Mompurgovemu svaku dr. Enriku Luzzatto. Da je pobotnica prišla na dan, to je dr. M. zelo presenetilo; zato se je začel pogajati s Katnikom. Ali K. je zahteval povračilo škode za zgubljeno pravdo zastran nekega konja, katero mu je dr. M. zgubil vsled „slabega zastopanja“, in še nekaj drugih zneskov, katerih K. ni prejel po krivdi Mompurgovi. Ker se je dr. M. upiral tolikemu plačilu, sledila je ovadba in po dolgem času torej tudi — obravnava.

Hoteli smo prinesiti obširno poročilo; ali čas in prostor nam tega ni dopustil. Zato le ob kratkem.

Obtoženec sam bitstva ni tajil, ker jasno govori — pobotnica. Opravičeval se je edino s tem, da je povsem pozabil na plačilo, kar je lahko umeti, češ, da 13. jul. 1887. je imel 16 narokov pri preturi. Potem da ga je pa obnašanje Katnikovo vedno bolj utrjevalo v prepričanju, da ni dobil onega plačila. Predno je prisegel, je še enkrat pregledal vse knjige, a nikjer ni imel zapisanega plačila. On je bil torej v trdni veri, da plačila ni dobil. — Predsednik se je začudil, kakó je mogel povsem pozabiti na takó izredno plačilo v onem mesecu; vseh drugih plačil je prejel 159 gld., a jedno samo 152 gld., da bi mu takó izginilo iz spomina? Dalje je pisal tudi pobotnico, kar je tudi okoliščina, da bi se moral na vse to spomniti. — Obtož. je dejal, da je takrat najbrže mislil na svoja dela pri sodišču.

Priča Katnik je pod prisego razločno pripovedoval, kakó je vse bilo; potrdil je obtožnico v popolnem obsegu. Izrekel je tudi

preskrbel svojo pomajko. Naš Salkica nima nikogar, ki bi skrbel za-nj, ker nima niti otrok niti posinovcev. Glejte Stojana! Njega vodi neko sirotče, a ga često zavede v stran poti. Mijata vodi neki lenuh, katerega bi moral, dasi ima zdrave oči, še kedo voditi. Ni mi žal vsled tega, ker svet hrani in brani pred zlom slepce, ali žal mi je za one vodje, za onega Mijatovega zastopnika (potepeca); mimo njihovih vodij pa sujejo nesrečnike tudi z jedne in druge strani. A ker nimajo ti reveži svojcev, da poskrbé za nje, kakor Anto za svojo pomajko, poskrbimo vsaj mi za svoje domače nesrečnike. Ustanovimo hairišče,²⁾ da hairišče³⁾ ne ostavi nas. Jaz podarim v ta namen svoj han kraj mesta, ki mi itak ne donaša mnogo dobička, in tamkaj namestimo slepce, za stroške, njihovega vzdrževanje pa poskrbimo sami, kajti vera nam nalaga, da od svojega premoženja delimo siromakom.

«Prav je tako», spregovoril je neki sivobrad beg, «toda tudi v hanu potrebujejo slepci vodje, ki bi opravljal posle in skrbel za slepce».

(Dalje pride.)

²⁾ zavetišče.

³⁾ t. j. nebesa, raj.

prepričanje, da je M. vedoma krivo prisegel, da bi zopet dobil 152 gld. od njega.

Drž. pravdn. namestnik dr. Sanzin je temeljito zastopal obtožbo; umeje se, da moremo podati le glavne misli:

„Ako bi sledil svojem prepričanju, tedaj bi moral reči, da obtoženec je vse sam priznal — in moje delo bi bilo končano. Ali ker je današnji slučaj nenavaden, bom nekoliko daljši v svojih izvajanjih. Dà, izreden slučaj nas je zbral danes v tej dvorani! Hvala Bogu, ne pripeti se morda niti vsako stoletje, da odvetnik priseže po krivem, da s prisego zanika nekaj takega, kar je sam poprej celó pismeno potrdil. — Današnji obtoženec je sam priznal bitstvo dejanja in to je za mene najboljši dokaz. Ali ničevó je opravičevanje, da se zatoženec ni več spominjal na prejšnje plačilo. Po našem kazenskem zakonu in njega tolmačenju z najmerodajniše strani prisega potrjuje kategorično, absolutno resnico, t. j. da stranka brezpogojno vé, ali se je kak čin izvršil ali ne, — ne zadošča torej le prepričanje!

Poglejmo, ali je dr. M. pomislil na posledice svoje prisege? Mislim, da je! Ako kaj takega zahtevamo celó od priprostega človeka, toliko več od odvetnika. — Dr. M. je dejal, da pred prisego je še pregledal svoje knjige, a plačila ni našel. Ako je bil takó gotov, da mu K. nikdar ni plačal, čemu je šel gledat še v knjige? To bi kazalo, da dr. M. ni bil gotov svoje stvari; ako drugega ne, moral bi se bil poroditi v njegovem srcu vsaj dvom, da je morebiti vendarle res, kar takó odločno trdi Katnik. On, ki je kot odvetnik imel dostikrat priliko zastopati stališče, da dokler je le še senca kakega dvoma, se ne priseže, marveč se prisega prepusti nasprotni stranki, je vendar prisegel — v škodo nasprotniku.

Dr. M. nam je dokazal tekom cele obravnave, da ima izboren spomin, da se točno spominja vseh podrobnostij, kaj je govoril s Katnikom ob tej in oni priliki, kaj je govoril Katnik in še polno drugih malenkostij, ki so se pripetile pred 6 in več leti. Ali ne spominja se prejema tolikega zneska, ko je komaj za toliko prejel vsega drugega denarja v tistem mesecu od svojih klientov; ne spominja se, da je prejem potrdil celó s pobotnico, kar je tudi okoliščina, da bi se moral lože spominjati na plačilo.

Dr. M. je izustil trditev, da zato ni terjal Katnika do l. 1894., ker je smatral K. za reveža, ki bi mu itak ne mogel plačati; zato je svojo terjatev položil „ad acta“. Ali ko je K. dobil par tisočakov na lotu, potem se le da ga je terjal. — Ali kako razkrinkanje je doživel dr. M.! Pokazalo se je, da je dr. M. zastopal mladoletne za veliko zapuščino. Znesek 152 gld. bi se dr. Mompurgo izplačal od dedščine in to od denarja, ki je bil naložen na „Montu“. Dr. M. je gotovo dobro vedel, da je plačal Katnik velike svote v imenu mladoletnih iz zapuščine pokojnega brata. Kakó to, da je kar nakrat smatral K. za reveža in ono svoto kot izgubljeno? To je za me okoliščina, ki vse dokazuje!

Morda se mi poreče, da dr. M. po prisegi je bil takoj pripravljen, povrniti vso škodo; čemu je bilo treba ovaditi ga državnemu pravdniku? Ali K. postopanje je bilo povsem naravno; on je zahteval le svoj denar, le povrnitev škode. Toda razna očitanja K—u so postranske reči; glavno je to: evo pobotnico, katero je spisal M. sam, vsled katere bi se mu moral vriva ti vsaj kak dvom in prepustiti prisego raje nasprotniku. — Kake uzroke je mogel imeti dr. M. dvomiti v poštenost Katnikovo, ki je hotel priseči, da je vse plačal? Vedeti je moral, da K. ni revež, da je v ces. službi, da je dobil celó večjo svoto na lotu, — da torej ne bo prisegel po krivem. To odločno nastopanje K—ovo bi mu bilo torej moralo vzbujati dvom, da bi pripustil prisego raje njemu, ker se je vsega dobro spominjal. — Toda tega M. ni storil! On je dobro vedel, da K. nima pobotnice, sicer bi jo priložil civilni pravdi, zato se je drznil priseči sam — po krivem.

Naj končam! Izjavljam le še, da jaz ne poznam razločkov med osebami! Naredimo le malo prisposodob. Ako bi bil na Mor-

purgovem mestu danes kak priprost človek, in da bi se izgovarjal, da je prisegel v pozabljivosti, — ne bi mu verjeli in obsodili bi ga. Enako predlagam v današnjem slučaju, da se odvetnik dr. Marko Mompurgo obsodi v zmislu obtožnice radi hudodelstva krive prisege in goljufije.*

Za njim je govoril dr. Pajer, ki je dolgočasil 2½ uri vse od kraja. Dajal je lekcijo o tem, kakó človek misli, kakó se vrši dušni proces pri spominjanju itd. Cel gozd kar tje vrženih mislij, često uprav nesrečnih sofizmov, da so poslušalci pogosto kar debelo gledali in majali z glavo. Včasih se je pokazal jako malenkostnega, n. pr. v napadih na ubogega sodnega slugo (katerega si je često privoščil*), v insimacijah o nekakih zlobnih spletkah itd. Gospod komendator je ta dan veliko zgubil na ugledu svoje zgovorniške spretnosti.

Konec je bil ta, da je bil dr. Mompurgo oproščen, ker sodni dvor ni dobil prepričanja, da je vedoma s prisego potrdil neresnico. — Drž. pravdnik je prijavil pritožbo ničnosti. Ali jo tudi res podá, o tem bomo poročali, ker nas jako zanima ta razsodba o „krivi prisegi“. Doslej smo bili vajeni na same obsodbe. Redko kedo je odnesel pete in vsi izgovori na slab spomin niso nič izdali. Zdaj pa stojimo novi razsodbi nasproti, pri kateri igra spomin važno ulogo. —

* **Potrebno društvo!** — Veliko imamo v Gorici društev, ki skrbé za narodno probujo in za vsestranski napredek Slovencev ne le v mestu, marveč v obče v vsej deželi. Ali zadnji nenavadni časi zahtevajo ustanovitve še novega društva za gmočno podporo vrednih in poštenih rojakov naših, ki so bodisi preganjani od lahonske svojati, — ali pa bi se radi postavili na lastne noge in ustanovili kako obrt. trgovino itd., a nimajo dosti gmočnih sredstev. Nekatere podpore bi se kar darovale: dajala bi se posojila na odplačevanje po obrokkih, za kar bi lahko posredovala posojilnica. Nekaj takih posojil bi utegnili morda zgubiti, vseh pa ne. Veliko ljudi, vrednih in poštenih, bi spravili na lastne noge. Takó delajo Čehi. V kratkem priobčimo uzorec pravil. — Rojaki: v takem delu je naša prihodnost v Gorici! Nasprotniki bodo še bridko obžalovali, da so tirali boj do take skrajnosti!

* **„Slovenska Zveza“** v Št. Petru priredi v nedeljo ob 5. pop. veselico s petjem, vojaško godbo, govorom, deklamacijo, šaljim prizorom, opereto „Vinska poskušnja“ in s srečkanjem. — Vstopnina za neude 20 kr., sedeži 10 kr. — Čisti preostanek je namenjen ubogim otrokom slovenskih ljudskih šol v Gorici.

Ta rodoljubni čin nas je zelo razveselil. Rojaki po deželi, posnemajte ta zgled! Hudi časi so nastopili, zato morajo vsi Slovenci v deželi kot en mož stati na strani zatiranih slovenskih meščanov goriskih!

* **Občni zbor** telovadnega društva „Goriški Sokol“ bo v nedeljo teden 2. febr. t. l. ob 3. pop. v društveni dvorani. Spored po pravilih. — Načelnistvo.

Veselica v nedeljo se je dovršila dobro v vsakem pogledu; občinstva je bilo mnogo; spored se je vršil v popolno zadovoljnost. Tamburaški zbor (15 udov) je žel viharo pohvalo. Na koncu je dodal še „Lepa naša domovina“. — Živahna plesna zabava je bila zaključena ob 2 popolnoči. — Več v „Soči“.

* **Važna brošura.** — Znameniti zagovornik predelske železnice inženir Karl Büchelen je tiskom izdal svoj govor v nižavstrijskem obrtnem društvu z dne 8. nov. preš. l. pod naslovom: „Die Entwicklung des Eisenbahnwesens Oesterreichs im Gegensatz zu Ungarn“. Dodan je tudi zemljevid raznih železnic s projektovano predelsko in ono čez Ture. — Tudi v tej brošuri čitamo, da edina prava zveza Trsta s severom bi bila le po

* Da se predsednik odvetniške zbornice, dež. poslanec in odbornik, takó veljaven mož pri javnem zagovorništvu zadirja v osebo sodnega slugo, to kaže, da gospod komendator čuti svojo vzvišenost nad sodnim slugo, — ali pri vseh razsodnih poslušalcih je škodil svojemu ugledu, Katniku ni pa prav nič škodil. To brez ovinkov! — Uredn.

omenjenih dveh progah. Trst propada, ker takó hočejo Madjarji, ki podpirajo na vse kriplice Reko, dočim Avstrija drži roke križem. Tudi podržavljenje južne železnice bi bilo zopet le Reki in Madjarom v korist, zato se toliko potezajo zanj. Kdor drugače govori, pravi Büchelen, je zagovornik svojih „Kirchthum. — Interessen“. — Kdor se hoče natančneje poučiti iz te brošure o železniškem uprašnju, naj si jo omisli. Dobi se na Dunaju v tiskarni vojaškega lista „Reichswehr“ G. David et A. Kleiss.

V Solkanu je umrla v petek obče spoštovana gospa Ana Mozetič r. Kovačič v 75. letu starosti. Pogreb bo jutri ob 2½ popoldne. — Žalostni rodbini naše iskreno sožalje.

Elektriška razsvetljava? — Že kaka tri leta se govori in piše o dveh načrtih, kakó uporabiti tok Soče za uporabo elektrike kot razsvetlavo in gonilno moč pri obrtnih podjetjih. Ob enem bi elektriška sila vzdigala nizko ležeči studenec Mrzlek na solkanskem svetu in pošiljala ga v Gorico. Prvi načrt sta izdelala gg. Franc pl. Mulitsch in Adolj Hardmeyer. Ona dva nameravata narediti v Soči jez pri 68 km. 910 m. koroške ceste, ki bi bil dolg 45 m. in visok 7 m. nad navadno višino vode. Na parceli št. 1126/l. občine Št. Maver bi pa stalo poslopje s stroji; od tam bi šla elektrika po žicah v zemlji in nad njo v osrednjo postajo v Gorici. — Komisija bo pregledovala ona mesta 30. t. m. ob 10. predp.

Drugi načrt je predložil g. Karol Hunttemüller. On bi napravil jez v Soči blizu občinske meje deskelske in solkanske, dolg 60 m. Poslopje za stroje bi stalo na parceli 1999/2 občine solkanske. — Komisija bo na licu mesta 27. t. m. ob 10. predp.

Kdor misli kaj oporekati, ako ima kake zahteve itd., naj se oglasi pri komisiji ali pa stori to že pisмено na c. kr. okr. glavarstvo v Gorici.

Nova iznajdba Slovencev. — Slišali smo že, nekateri pa so nas prepričevali o resničnosti tega, ker so čitali spričevala raznih strokovnjakov, da je iznašel neki naš rojak iz Solkana novo hidravlično kolo za tovarne, ki delajo s pomočjo vode. To kolo je prirejeno baje tako, da mu ne ovira delovanja ne povodenj in ne plitkost vode. Deluje pa tudi pod vodo. Doslej pa ni tako, kajti tovarne si morajo pomagati s parnimi stroji v slučaju povodnji in plitkosti vod. Ako je res tako, kakor smo čuli, tedaj bi bilo željeti, da bi iznajdba ostala lastništvo Slovencev in ne tujcev, kateri ponujajo že denar za priskrbljenje patentov. Na vsak način bi bilo dobro, da se o stvari prepriča kak izvedenec slovenskega rodu, ki bi potem mogel poročati o veljavnosti te iznajdbe.

† **Dr. Maurovich Josip**, bivši dolgoletni župan in dež. poslanec, je umrl v 8. t. m. ob 5½ zjutraj; smrt se je pričakovala že nekaj časa. — Pokojnik je bil rojen 22. nov. 1816. iz navadne rodbine. — Zdravoslovne nauke je dovršil na vseučilišču v Padovi. Kot zdravnik se je naselil doma v Gorici, kjer si je pridobil zaupanje najboljših rodbin. — Že l. 1848. je bil član tedanjega mestnega zastopa pod županom Bujattijem; enako l. 1861., ko je počela ustavna doba. L. 1882. je bil izvoljen županom, kar je ostal do l. 1895. — V dež. zbor je prišel l. 1870. in je bil tam do letos, ko so ga odstranili na jako nedelikatni način. Član kmetijske družbe je bil nad 50 let.

„**Primorec**“ je letos dobil veliko novih naročnikov v celi deželi. Prvo mesto zavzema Rihemberg, ki ima nad 100 naročnikov. Samó v Rihembergu ima torej „P.“ več naročnikov nego vladno mašilce v celi deželi! — V Št. Andrežu in v Cerкну jih je nad 40, Vogersko 30, Podgora 45, Plave 24 itd. Ako bi se povsod potrudili naši somišljeniki, kakor v omenjenih krajih, bi imel „P.“ lahko kmalu 3000 naročnikov; potem bi bil še večji! — „Prim.“ priporočamo Slovence v drugih deželah, kjer imajo prvo dolžnost do

svojih listov; iz „P.“ izvedó vse glavne dogodke pri nas.

Iz Kamenj pod Čavnom nam poročajo: „Dne 17. p. m. je bil v Kaminjah enoglasno županom voljen g. Jožef Slokar, prejšnji večletni župan, v splošno zadovoljstvo in trdno prepričanje, da bode najvernejši in pravi naslednik nepozabnega r. Valiča, ter da se v občino povrne prejšnji ljubi mir, ki je bil lani radi volitev malo rušen“.

Tatvine v beneški Sloveniji. — Zadnji čas se dogajajo v raznih krajih prav drzne tatvine, ali večinoma s slabim uspehom. V Mazarolisu so neko štacuno za kakih 300 lir; v Azli in Brišeah so uzmoviči večkrat skušali udreti v stanovanja, a so jih odpodili. Ljudje sumijo, da delajo to cigani.

V Boleu je pobrala davica precej veliko otrok; nekaterim rodbinam je kruta smrt ugrabila kar po dva ljubljénčka.

Iz Breginja nam pišejo: „Pred dvema mesecema si je prepiral na Koroškem trebuh mlad mož iz naše vasi; zadnjo soboto v preteklem decembru ga je posnemal v tej najnovejši samomorilni umetnosti še 19-leten fant, tudi iz Breginja. Umrl je v enem dnevu.“

Iz Avbera nam poročajo: V Hruševici pripetila se je huda nesreča, pogorelo je štirim kmetom precej pohištva, štale, skednji, hlevi in zraven, kar je najhujše, pogorel je tudi jeden sam posestnik, nek Jožef Tavčar. Iz ognja izvlekli so le golo truplo brez polovice nog in rok. Škode preko 3000 gl.

Ostala Slovenija.

***Trst.** — Tržaški statistički urad je izračunil, da je štela občina tržaška dne 31. decembra pr. leta 161.886 prebivalcev. Izračunil je dalje, da se je prebivalstvo pomnožilo v poslednjih 5 letih za 6415 prebivalcev. — Podrli so na trgu pred pošto palačo tržaško oni neestetiški vodnjak in na njegovo mesto pride lep, monumentalni vodnjak. Te dni so pa pričeli na istem trgu odstranjati tlak, kajti na trgu nasade dva vrta. Ako zima ne bode ovirala dela, bode do spomladi trg urejen in potem bode poštni trg izvrstno jeden izmed najlepših trgov tržaškega mesta. — Umrl je urednik „Mattina“ Matcovich, o katerem poročajo, da je študiral v Padovi. Leta 1859. se je bojeval kot prostovoljec pod zastavo generala Medici, a leta 1866. je bil — v Garibaldijevem taboru. Po vojni je bil časnikar v — Italiji. Leta 1877., je došel v Trst, kjer je uredoval „Indipendente“, bojevito in živahno, kakor naglašata isti „Indipendente“ v svojem nekrologu. Pozneje je v Spletu uredoval list „Avvenire“ tako srdito, da se je moral list preseliti na Reko. Povrnivši se v Trst v letu 1884. uredoval je nič manj srditi list „Alabarda“, dokler ni kar na enkrat obtičal v „konserватivnem“ taboru kot urednik „Il Mattina“. Bivši Garibaldinec je umrl torej kot urednik po avstrijski vladi podpiranega časopisa.

***Razpisane službe.** — Pri glavnem carinarskem uradu v Trstu izpraznjenih je več mest carinarskih vežbenikov. Prositelji morajo imeti one sposobnosti, katere se zahtevajo od dotičnikov, ki namerujejo vstopiti v državno službo; dokazati morajo, da so izvršili povoljnim vspehom viši gimnazij ali višjo realko ali koji drugi, tem šolam enakorodni zavod, ter da so zmožni laškega, nemškega in slovenskega ali hrvaškega jezika.

***Tržaški magistrat in ravnopravnost.** — Poročali smo svojčas, da je odvetnik dr. Gregorin v Trstu dobil od tržaškega magistrata v neki neznatni stvari italijanski pisan odlok. Pritožil se je na namestništvo in to odločilo magistratu, naj izda dotični odlok v slovenskem jeziku. Mestna delegacija se je pritožila na ministerstvo, a ker ni tam nič opravila in je ministerstvo potrdilo namestniški odlok, je delegacija sklenila, da se nikakor ne uda ministerski razsodbi in da bode tudi v bodoče vse spise reševala jedino v laškem jeziku.

Kje je Trst, v Avstriji ali — v Italiji? — „Piccolo“ od 16. t. m. pripoveduje,

da se je širila po Trstu 15. zvečer govorica o zmagi Italijanov pri Makali. Vsled tega so bili navdušeni vsi italijanski krogi, vsi so jo razširjevali z veseljem, a tudi „Piccolo“ telefon je bil kar zaseden le z vprašanji o reničnosti zmage. V društvu „Filarmonica“ so pretrgali predstavo, v kavarnah „Stella polare“, „Specchi“, „Municipio“, in po restavrantih in drugod je vse mrgolelo vsled „si liete notizie“. Tako poroča „Piccolo“ o navdušenju pri negotovi zmagi; kaj bi se bilo zgodilo pa, ako bi bili gospodje zmage gotovi? Kaj ima od italijanske zmage v Afriki avstrijski Trst, da se tega toliko vesele njegovi prebivalci italijanske narodnosti? Vprašamo še: Ali so se tega veselili avstrijski podaniki italijanske narodnosti, kateri so še neodrešeni, ali pravi domorodci, oziroma v Trstu prebivajoči podaniki italijanskega kraljestva? Ako so bili zadnji, tedaj se nam nameče misel — sodé po „Piccolo“ — da so vsi prebivalci italijanske narodnosti v Trstu — tudi italijanski podaniki.

Isterski deželni zbor je imel tretjo sejo 15. t. m. Seja je bila zopet burna. Govoril je posl. dr. Trinajstić hrvaški, in protestoval proti temu, da ni v zapisniku hrv. govorov, kar je seveda razburilo živce italijanski gospodi tako, da mu je odvzel besedo predsednik. Posl. Mandić in Jenko sta podala predloga v hrvaškem oziroma v slovenskem jeziku, a predsednik je izjavil, da ju ne pripusti v razpravo, ker sta sestavljena v jeziku, katerega zbornica ne razume. — Tako se spoštuje torej zakon in ukaz dunajske vlade! Rinaldini je pripeljal bil seboj že k prvi seji hrvaškega stenografa, a predsednik mu je odkazal mesto na — galeriji! Torej stenograf, odposlan na ukaz dunajske vlade, nima prostora pri mizi poročevalcev italijanskih časopisov! Tako se godi v Istri pod vlado — — —! V seji 17. t. m. je zahteval zopet posl. Mandić, da se popravi zapisnik prejšnje seje (ker ni bilo v njem hrvaško-slovenskih govorov in predlogov), na kar se ni oziral predsednik. Poslanec Laginja ni hotel storiti obljube na italijansko formulo, čemur so sledili burni prizori v zbornici in na galeriji. Poslanec dr. Dinko Trinajstić je govoril proti podpori učitelju Maligoju. Poslanec Vidulich je interpeliral vlado radi šole na Sušku, Trinajstić radi iztirjevanja davka. Mandić je zagovarjal prošnjo učiteljev in ga je podpiral Kompare, proti prošnji sta govorila Gambini in Costantini, strastno napadajoč učitelje po deželi. Spinčić je vzel učitelje v svojo obrambo in se spomnil v govoru piranske uljudnosti nasproti slovenskim poslancem. Po tem govoru je povzročil poslanec Venier nezaslišani škandal, a Vergottini je vskliknil: **Kje drugje bi vas bili ubili**, kateremu vskliku je pritrdjeval Bennati. Koncem seje je prišlo do strastnega prepira med posl. Gambinijem in predsednikom.

V Kastvu so se vršile obč. volitve. Zmagala je stranka stare „Naše Sloge“, a pogorela ona „Prave Naše Sloge“. Živeli zvesti volilci!

O razmerah v deželnem zboru isterskem piše „Reichspost“: „Kako uprav smesno razumevajo v italijansko-liberalnih krogih resnično obstoječe odnose, je razvidno zopet iz jednega članka v „Indipendenteju“. Ta italijansko-židovski list je zagrešil, pišoč o položnju v Istri, nastopni značilni stavek: „Sedaj je torej gotovo, da vlada smatra Istro dvojezično pokrajino“. V pokrajini, v kateri živi $\frac{3}{5}$ Slovanov in $\frac{2}{5}$ Italijanov, trebalo je tržaškemu Židu še le vlade, da se je osvedočil o obstanku Slovanov. Do sedaj je bila torej večina prebivalstva v Istri nema, kajti dežela je bila po „Indipendentu“ jednojezična in ta jedini jezik je govorila — le manjšina. Možno je morda prisiliti jednojezičnost v deželnem zboru s tem, da se maše usta drugače govorečim in da se le ti ven pode, ali to se ne posreči patronom „Indipendentejevim“, da bi udušili jezik stotisočem zvestih avstrijskih državljanov. Izvestni krogi so morda res še le sedaj prišli do spoznanja, da Slovenci na Primorskem tudi obstoje in da uživajo celó ustavne pravice, ali za stvar samo je to brez pomena, kajti

slovensko prebivalstvo Istre si je dovolilo eksistirati že popred, predno je bil s te strani pripoznan njega obstanek“.

Omika istrskih Italijanov. „Edinost“ poroča: 11. t. m. se je vozilo 8 hrvatskih in slovenskih poslancev na parobrodu iz Poreča v Trst. Ker pa je bila silna burja, so bili prisiljeni, kakor vsi drugi, izstopiti v Piranu. Že na parobrodu ponudil je neki voznik poslancem svoj omnibus, da jih popelje do Trsta. Takoj na pomolu začeli so italijanski signori (a ne „popolani“, kakor piše „Il Piccolo“) zasramovati slovenske poslance ter so jih spremljali po vsem mestu z vskliki: „Fora i ščavi! In mar con loro! Farabutti! Abasso Spinčič! Pereat Mandič!“ itd. itd. Ker pa ni bilo nikjer videti redarja ali pa orožnika, bežati so morali poslanci iz mesta, kjer so blizu Starega gradu pričakovali najeti voz. Ali voza ni hotelo biti! In deček, poslan pogledat, da-li prihaja voz, povrnil se je z naznanilom, da voz ne prihaja, pač pa i signori!! Signori so prišli res in kakih 20 minut po poti zasledovali naše poslance, psovali jih in metali kamenje za njimi! Pri županu piranskem, znanem Fragiacomu, si niso upali naši poslanci oglašiti se za pomoč, dobro vedé, da niti na vladin ukaz ni hotel o času znanih izgrediv radi napisov dati na razpolago svojih redarjev. Naši poslanci so imeli seboj dva nosača za prtljago; a tudi ta dva sta najedenkrat odrekla, da ne gresta dalje, dasi sta bila prav dobro plačana. Laž je torej, kar pravi „Piccolo“, češ, da nista hotela plačila in da sta celó izjavila, da bi ona dala rada po 1 gld., da ne bi bila nosila prtljage hrvatskih poslancev. Poslancem ni ostalo drugega, nego da so morali v največji burji iti peš štiri in pol ure in sami nositi prtljago. Jako značilno je, da sti poslanci dotekli in pretekli dve kočiji in da so se dotičniki skriivali na voze. To utegne raztolmačiti sicer nerazumljivo dejstvo, da so v Izoli že znali, da prihajajo hrvaški poslanci in da poslednji niti v Izoli niso mogli dobiti vozov. Poslanci so brzojavili okrajnemu glavarstvu v Koper o napadih ter so zaprosili dve kočiji in asistencijo. Jedno in drugo je bilo sicer doposlano, ali prepozno, ko so poslanci že došli v finančno kosarno pred Kopro, ne da bili srečali vozove. Poslanci zato niso šli po glavni cesti v Koper, ker so nedaleč od Kopra (pri cerkvi v Smedeli) opazili dva mladeniča, katera sta bila menda na straži, da javita v Koper prihod poslancev, kajti zazrši te, sta hitro odbežala v mesto. V finančni kosarni so bili poslanci prav prijazno vsprejeti in postreženi, kolikor je bilo mogoče. Na dovoljenje finančnega nadzornika so poslanci tudi prenočili v finančni kosarni na posteljah stražarjev, prepuščenih jim dobrovoljno. Hvala jim presrečna na tem“.

— „Il Mattino“ pa nekako uradno popravlja to vest takó, da so zasledovali poslance v Piranu le nekateri „ragazzetti“. Kdo je pa tem nezavednim „ragazzettom“ naznanil, da so to slovenski poslanci? Kdo jih je nahujskal, da so res metali za poslanci kamenje — kakor priznava sam „Mattino“ v uradnem popravku — a jih niso zadeli? Torej, odgovori nam, „Mattino!“

Slovenci, učimo se od Čehov! — Na Češkem imajo raznovrstna narodna podjetja, tako n. pr. narodno podjetje z delnicami po 10 gld., katero uspeva vedno boljše. S takimi ustanovljajo Čehi razne tovarne. V Budjevicah imajo že tovarno svinčnikov, katera ne more izvrševati vseh naročil, a v kratkem se preseli v Budjevice iz Prage (Karlina) tudi tovarna črnila; v kakem drugem češkem izpostavljenem kraju ustanove pa pivovarno. Kaj delamo pa mi Slovenci?!

Lepa misel. — „Edinosti“ pišejo: Leta 1905. nameravajo prirediti v Pragi vseslovansko narodopisno razstavo. Gotovo bode to zanimalo vsakega zavednega Slovenca, in rad bi se sleherni udeležil te razstave. Ali, ali! kje bode pa denar za stroške? Temu se da pa tako pomoči: Vsaki naj si v ta namen omisli pušico, v katero naj, počenši z novim letom 1896. uložijo vsaki dan 1 novčič. Ker je tja do 1. avgusta 1905, ko bode čas iti v Prago, 3501, tedaj bi se nabralo tako v tem času okroglih 35 gld.,

kar bode, mislim, zadostovalo za vožnjo. Kdor hoče nadalje prihraniti kaj za druge stroške ob času bivanja v Pragi, uložijo vsaki nabrani goldinar sproti pri poštni hranilnici, ali boljše pri kakem domačem denarnem zavodu, od kojih dobi 7 do 9 goldinarjev obresti. Tako bi narasla svota do 44 gld. Ako bi pa primanjkovalo še kaj malega, naj si pa vsaki po svoji moči pomore. Misel je dobra, le dobre volje je treba, pa pojde. Jeden novčič na dan zmore sleherni siromak, če tudi zasluži samo 30 kr. na dan. Pa tudi drugi, ki ne služijo, in ki žive od družih dohodkov, n. pr. kmetje in drugi, lahko isto store, in tako naraste svota brez nikake žrtve in vesel bode slednjič vsakdo, ako si bode mogel ogledati vsakdo, ne samo razstavo, ki bode vsakako velezanimiva, ampak tudi divno. zlato slovansko Prago. Poleg tega bode videl še drugih mest, n. pr. Dunaj in druga. Na ta način bi se moglo udeležiti bodoče vseslovanske narodopisne razstave v Pragi — več tisoč Slovencev. Tako ogromno število romarjev skoro istodobno, bi imponovalo, in svet bi doznal, da smo i mi na svetu. Marsikateri povpraša morda: kdo bo pa živel do takrat? Jaz pa odgovarjam, da, ako kdo ne doživi, naj prihranjeno zapusti družbi sv. Cirila in Metoda! — Torej na delo! Jaz sem že pričel.

Slovenščina pri finančnih oblastih. Slučajno nam je prišla v roke, piše „Edinost“, tiskovina „Izkaz dolžnosti“, katero izdaje davčna administracija tržaška. Tiskovina je sestavljena v treh jezikih, slovenščina seveda na zadnjem mestu. To pa bi se potrpeli, da je naš jezik na zadnjem mestu, ali o tem ne moremo in ne smemo molčati, da se naš jezik maltretira na toli nečuten način. Tako postopanje moramo obžalovati tem bolj, ker imajo finančne oblasti vse polno uradnikov popolnoma večjih slovenskemu jeziku. Prosimo vas, prečitajte to-le kolobocijo: „Ker se po finančni postavi za leto od čistega dohodka od hiše št. v, tera je prosta od davka hišne najemščine, ima plačati ena petstotna davšina, zato se ima sledeči izkaz popolnoma napotilni in naidalje do 31. prozina podpisani oblasti poslati, drugači pri odmerjenju davkarna knjino tirjavo obresti se ne bo moglo obzira imeti“. — Kaj pravite k temu? Ali si moremo potem misliti bolj krvave ironije nego tiči v tem, da nam v očigled taki uradni slovenščini še očitajo, da kmet ne razume pismene slovenščine, iz česar prihajajo potem do toli ljubege jim zaključka, da je kmetu pač vsejedno, ali dobiva slovenska, ali nemška, ali italijanska obvestila?! Če nam že nočete pripoznati druge pravice, pa vsaj davke tirjajte od nas v jeziku, kojega bomo mogli — razumeti!

Štajerska. — „Katoliško podporno društvo“ v Celji je imelo leta 1894. gld. 1489.42 dohodkov, gld. 2314.12 stroškov, torej zgube 824.70. Društveno premoženje znaša 2700 gld. Društvo vzdržuje petrazredno dekliško šolo z otroškim vrtom. — Nemški „Studentenheim“ v Celji je še vedno na papirji, ker ni evenka, da bi bilo zagotovljeno uresničenje. — V Laškem Trgu so obiskovali Slovenci nemško gledališno predstavo, a ne le to, marveč so pri igri — tudi sodelovali. Neki slovenski trgovec pa prodaja žveplenice „Südmark“, katerih dobiček je namenjen za pokupi slovenske posesti in pollačiti slovenske kinete. To so zares zavedni Slovenci. — V Trbovljah se je vršila občinska volitev, pri kateri so bili izvoljeni narodni možje. — Na ptujskem gimnaziju je umrl profesor Luka Kunstek. Bil je značajan narodnjak ter vesten učitelj. N. v m. p.!

Koroška. — Dne 20. t. m. so se sešli v Celovcu odposlanci vseh koroških obrtnih zadrug, da se posvetujejo glede obrtne novele, katero je vlada predložila državnemu zboru in se dogovore, kaj storiti v varstvo svojih koristij. — Celovski „Mir“ v svoji prvi številki opominja koroške Slovence, naj se pripravijo za deželnozborske volitve ter prinaša v to svrhu poučljiv članek. V deželnem zboru je zastopano 5 volilnih okrajev z 9 poslanci, kje so prizadeti Slovenci. Volijo namreč skupaj sodiščni okraji Pliberk, Kapla,

Doberla ves, Velikovec 2 poslanca; Borovlje, Celovec in Trg 2 poslanca; Rožak, Beljak, Paternion 2 poslanca; Podkloster, Trbiž, Št. Mohor, Kotiče 2 poslanca ter mesta Velikovec, Pliberk in Kapla 1 poslanca. Žalostne razmere na Koroškem ne dajejo nam nadeje, da bi se zboljšal položaj slovenskih poslancev v deželnem zboru koroškem.

Razgled po svetu.

Avstrija. — Ker zborujejo vsi deželni zbori v naši polovici države, se seveda vrtili okoli njih vsa politična važnost. Izvzemši naše primorske deželne zборе ozirom na naše okoliščine, najvažnejši je češki, v kateri so uprte oči prebivalcev vseh avstrijskih dežel. Ne dovoljuje nam prostor, baviti se s posamičnimi deželnimi zbori ter poročati natančneje o njih delovanju; zato se moramo omejiti na glavne reči, katere splošno zanimajo. V češkem deželnem zboru je neki mladočeški poslanec protestoval proti temu, da jih nazivajo v uradnih spisih kot Mladočehe, kajti oni zastopajo danes ves češki narod, kateri se ne deli več v Mlado in Staročehe. Gledé narodnih kurij, katere je predlagal nemški poslanec Schlesinger, a zagovarjal posl. R u s s, zaključeno je, izročiti predlog posebnemu odboru za poročanje. Zato so glasovali veleposestniki in Nemci, dočim so Čehi nasprotovali predlogu. Pri volitvah v razne odbore je bilo izvoljeno od vseh treh strank enako število zastopnikov. Nemci so izvoljeni v enakem številu kot drugi dve stranki edino po milosti češkega plemstva. — V moravskem deželnem zboru so podali češki poslanci predlog, naj se ustanovi v Brnu češko vseučilišče. — Ker je klub čeških poslancev zaključil, da se ne odzovejo češki poslanci nikakemu pozivu k obedu pri moravskem namestniku, ako bo povabljen k istemu tudi brnški vojaški zapovednik Suchovaty, in ker so se istega udeležili trije češki poslanci Pražak, Schrom in Bubela v navzočnosti Suchovaty-ja, zahtevajo sedaj Čehi, naj klub odloči, ako sme šteti zanjaprej iste mej svoje člane. — V galiskem teče vse, kakor hočejo Poljaki. O bukovinskem, šlezkem, dolenjskem in gornjeavstrijskem, tirolskem, solnograškem ni posebnih vestij. — V štajerskem se razpravlja še vedno v nenavzočnosti slovenskih poslancev. — V koroškem ne gre slabo samo za slovenske poslance, nego tudi nemško-katoliški nimajo nikakega uspeha. Knez nadškof je bil namreč predlagal, naj se upelje pouk veronauka na celovski realki. O tem se je razpravljalo v drugi seji in — predlog je bil odklonjen, ker so se izrekli profesorji in šolski svet proti temu, da bi se upeljal veronauk, kajti učenci bi bili baje preobloženi s šolskimi urami. — O delovanju kranjskega zbora poročajo dovolj deželna dnevnik in drugi slovenski časopisi, kateri se čitajo tudi na Goriškem. Važnih, splošno zanimivih sklepov ni bilo. O isterskem deželnem zboru pa prinašamo poročilo na drugem mestu. — Toliko o deželnih zbora.

Z Dunaja poročajo, da začno volitve v mestni zbor 17. februarja; ker pa je dr. Lueger uložil pritožbo na upravno sodišče radi razpuščenja mestnega zbora, pišejo sedaj, da bodo volitve odložene do jeseni. — 12. t. m. se je vršilo na Dunaju 18. zborovanje, pri katerih se je razpravljalo o prenosu novega obrtnega zakona in o novem volilnem redu. — Vrše se na Dunaju skofovska posvetovanja, katerih se udeležuje tudi ljubljanski škof Missija. — Nadvojvoda Albreht Salvator je nevarno bolan ter so ga prepeljali z Dunaja v Bolcan. — Župnik Deckert je bil zatožen hujskanja proti židom. Je bil oproščen. — Češki Namestnik Thun je odstopil. Zamenja ga baje štajerski markis Baquhem, ali dalmatinski general David. Najbolje bi bilo, da pošljejo Baquhema v Prago, Davida v Trst, kajti na Primorskem potrebujemo vojaka, kateri ne pozna strankarstva. — V moravskih Ostrovcih se je zgodila zopet nesreča. Nastal je ogenj v rudokopu severne železnice. Petnajst oseb je zgubilo življenje, 17 se jih je rešilo, veliko je ranjencev. — V Brnu je ustrelil neki mladenič brata, da ga reši

božjasti, potem sam sebe. — V Steinbruchu (na meji Avstrije in Ogerske) pokazala se je prešičja bolezen na gobcu in popkih. — Po najnovejšem statističnem poročilu je štel Dunaj 31. decembra pr. l. 1,503.972 prebivalcev, to je za 30.859 več od 31. dec. 1894. Ako se prišteje k temu vojaštvo z 22.651 glav, ima Dunaj skupno 1,526.623 prebivalcev. — Mej avstrijskimi in ogerskimi ministri so se vršila dogovarjanja glede na gospodarsko pogodbo mej Avstrijo in Ogersko. — Na Dunaju so ustanovili železniško ministerstvo po uzoru drugih držav. Minister je imenovan v osebi feldmaršala Guttenberga. Dosedaj je upravljal z železnicami trgovski minister. — 2. t. m. je bila podpisana pogodba glede podržavljenja severo-zapadne železnice. — Na Moravskem so ustanovili tamošnji Nemci posebno nemško ljudsko stranko s programom, kakoršnega ima enaka na Češkem. — Brnski mestni zastop je sklenil, poslati prošnjo državnemu zboru, da se osnuje v Brnu nemško vseučilišče. K temu sklepu ga je spravilo dejstvo, ker so prosili Čehi češko vseučilišče za Moravsko.

Ogerska. — Državni zbor je odprt. Razprave se vrše živahno. Poslanci napadajo še vedno Hrvaško radi madjarske zastave. — Banffijeva vlada menda ni gotova svojega življenja, kajti namerava razpustiti državni zbor z ozirom na novo pogodbo z Avstrijo. V sedanjem zboru ne more dobiti zagotovila, da bi bile sprejete predloge vlade v tem pogledu. — Madjarski vitezi ne morejo biti brez dvobojev. Skoraj vsak dan se vrše, a seveda — vedno skoraj brez posledic, ker streljajo s praznim prahom.

Iz drugih držav. V Nemčiji so se vršile slavnosti 25 - letnice obstoja nemškega cesarstva, 18. t. m. — „Rajhstag“ zboruje. — Nemški cesar si prizadeva, igrati veliko ulogo v transvalskem uprašanju. Piše se celó, da njegova politika v Afriki uzroči zvezo Anglije, Francije in Rusije. — V Franciji so na dnevnem redu vedno panamini. Zastran ubogega milijonarja Lebadija je zaprto že več oseb, katere so se okoriščevale z njegovim premoženjem. Njegov bankir, pri katerem je imel naloženo premoženje, potem, ko mu je snedel 6 milijonov, popihal jo je iz Pariza z dvema milijonoma. Ker je Lebadij, kakor že znano, umrl v vojaški bolnišnici, njegovi nasledniki bodo prikrajšani v nasledstvu milijonov. — Obe zbornici sti odprti. Ni dvomiti, da pridejo na dnevni red zanimive reči, katere obrnejo pozornost sveta iz Afrike zopet na Francijo. — Španjska vojska ne napreduje v Kubi. Ustaši so dobro organizovani, pa kljubujejo generalu Campos-Martinezu. — Italija je v veliki zadregi radi svoje operacije v Afriki. Njena vojska je zaprta v trdnjavi Makalé, katero so obkolili Abisinčji. Generala Barattierija vojskovodstvo se je pokazalo nesposobno. Njegova slava ni več slava Italije, a v kolikor je bil proslavljen, je bilo le vsled neznatnih pridobitev v Afriki, katere sedaj Italiji delajo veliko nadlog. Minister Crispi je v veliki zadregi. Da bi ga ne napadali v zbornici, zato je odložil sklicanje iste na poznejši čas, to je na dobo, ako se mu posreči stopiti pred zbornico z veselimi vestmi iz Afrike. Javno mnenje v Italiji mu je nasprotno, posebno, ker se pripravlja še drugo mostvo za Afriko, kajti pišejo, da nameruje Italija zasesti vso Abisinijo. — V Transvalu se ni urejeno uprašanje angleških naseljencev in domatinov. — V Aziji ali Armeniji še vedno kuha. Turčija ne more nič urediti, ker je preslaba na znotraj in na zunaj, a tuje države ne marajo posegati z negotovostjo v njene domače homatije. — V Ameriki je še vedno na dnevnem redu venezuelska meja, ali spor mej Ameriko in Anglijo.

Podržavljanje južne železnice. — Službeni „Fremdenblatt“ javlja, da je vlada opustila namero, podržaviti južno železnico. Za slovenske pokrajine je to žalostna vest.

Važno za časnikarje. — „Ed.“ piše: Apelni senat na Dunaju je izdal jako važno razsodbo. Državno pravdnistvo je bilo namreč nedavno temu zaplenilo volilni oklic antisemitske stranke, v kojem je baje zasledilo hudo delstvo motenja javnega miru. Proti tej

zapleni je antisemitska stranka uložila utok na višje sodišče, in apelni senat jo res razveljavil zapleno, spoznavši, da v oklicu je res ostra kritika postopanja vlade in liberalne stranke, ničesar pa takega, kar bi moglo zavesti do motenja javnega miru. — Ko smo doznali o tej razsodbi, prišla nam je takoj v spomin naredba sedanjega pravosodnega ministra Gleispacha, v koji je rečeno istotako, da naj se ne plenijo članki, v kojih se morda nekoliko ostreje kritikujejo čini vlade in nje organov, četudi više stoječih.

In res bi le tako postopanje odgovarjalo nazorom o liskovni svobodi. Drugo je seveda, ako kdo hoče smesiti oblasti in ustanove same; ali ako ne bi smeli kritikovati posamičnih organov ali pa tudi sklepne vlade, potem bi postala nemogoča ona kontrola potom javnosti, ki je jeden voglov zares konstitucionalnega življenja. Iz tega prevažnega razloga pozdravljamo zadoščenjem najnovejšo razsodbo apelnega senata na Dunaju in nadejamo se, da se načelo, izrečeno v tej razsodbi, uveljavi pri vseh pravdnistvih države, torej tudi pri tržaškem — (in goriškem).

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Sabor bo sklican po velikonočnih praznikih. — Francoska umetnica Judic je uspešno gostovala v novem hrvaškem gledališču v Zagrebu. — „Matica Hrvatska“ je razpisala književni natečaj za leto 1896. iz zaklada Ivana grofa Draškovića v znesku 850 gld., potem iz zaklada Adolfa Vebera - Tkalcčevića v znesku 300 gld. ter iz zaklada Tereze pl. Tomašić 20 gld. — Znana reč o porotni razpravi proti uredniku „Mitrowitzer Zeitung“ - a še ni dognana. Na vest Nar. Novin, da je preklical svoje besede urednik Boroš, katere je rekel pred porotniki, je poslal Boroš popravek v „Nar. Novine“ in se enkrat potrdil kot resnično, da so pisali one razžaljive članke dr. Gjorković, dr. Milekić in dr. Roknić ter jih poziva, naj ga tožijo, kajti da je pripraven vse dokazati in da ima še marsikaj razodeti. Ozirom na to reč, piše „Hrvatski Branik“, da se prav godi grditeljem hrvaškega imena, kajti ako hoče kdo doseči milost visokostojčih gospodov, ta naj piše proti Strossmajeru, Račkemu, Starčeviću, hrvaškim književnikom in sploh proti vsem zaslužnim Hrvatom, a naj povzdiguje rodoljubje Gjorkovića, Milekića ter dotopenih urednikov kojekakšnih nemških časopisov... Končuje vest: Za časa Balaša, Bačana (hrvaških banov) je bilo še huje — mi smo še tukaj; za časa bana Hallera so nas streljali, — mi smo še tukaj; za Bachovega časa so nas hoteli ponemčiti, vendar se ni ponemčil nijeden Hrvat, nasprotno smo pohrvatili Nemce; danes nas hočejo podrediti madjarskemu paševanju — pa tudi to premagamo, mi pojdemo močnejši iz te ère uprav tako, kot zlato, ko se očisti v ognju drugih primes. Le ne smemo zgubiti poguma nego zaupati v Boga, — a On nam pomore!

Z Reke poročajo, da je preteklo že devet mesecev, od kar je poseben odbor predložil vladi v potrjenje pravila hrvaškega pevskega društva, a do danes še ni rešitve. To je znamenje, da takšno društvo ne ugaja madjarski vladi. — „Hrvatskemu pravu“ pišejo, da so imeli shod reški trgovci v svrhu sporazumka, da ustanove trgovsko društvo „Lloyd fiumano“. Na shodu je bilo 32 prvih trgovcev, ki so sprejeli že izdelana pravila in zaključili, da se skliče čim prej ustanovni shod. — Madjarsko pravosodno ministerstvo je poslalo na Reko posebnega veščaka, da prouči odnošaje ter razvidi, kako bi se dal uvesti v področje reškega mesta madjarski zemljiški red. Ako povemo, da velja doslej tam hrvaški zemljiški red, tedaj je očitno, da je ta korak zopet madjarska predrznost na škodo Hrvaški. — In hrvaška vlada molči na vse to!

Dalmacija. — Že v zadnjem „Primorcu“ smo naznanili žalostno vest o smrti dra. M. Klaića. Vsi časopisi brez razločka strank in narodnostij so priznali, da je zginil z dr. Klaićem mož učen, trezen in takten politik. Posebno hrvaški časopisi ne morejo

dosti obžalovati prerane smrti njegove. Njegov pogreb, ki se je vršil 5. t. m. na deželne stroške iz Zadra v Dubrovnik — njegovo rojstno mesto — je bil sijajen, dá, veličasten, kakor to priznava sam „Piccolo“. Udeležile so se pogreba vse občine dalmatinske, izvzemši zadersko, a sožalje so izrekli rodbini vsi krogi in stranke z raznimi pismi in brzojavami. Vrlemu rodoljubu in prijatelju Slovencev ter zagovorniku naših pravic bodi lahka zemlja svojega rojstnega kraja! — V Zadru je pričel izhajati nov časopis v italijanskem jeziku in duhu pisan pod imenom „Corriere Nazionale“. Zagovarja italijanske koristi dežele.

Česka. — Odstopil je češki namestnik Thun. Precej po zaključenju deželnega zbora pobere kopita z namestništva. Isto želimo iskreno tudi nekemu drugemu namestniku v Avstriji, katerega imamo uprav tako radi kot — on nas. — V Pragi je začel izhajati na francoskem jeziku list „La Nation Tcheque“ (Češki narod), ki ima namen seznaniti Francoze in druge prosvetne narode s Čehi in njihovimi razmerami. — Mladočehi se ne ujemajo s predlogi, podnešenimi v deželnem zboru, da se uvedejo narodne kurije za volitev v deželni odbor in v razne odseke, kajti oni ne morejo dovoliti, da bi volili Nemci in veleposestniki uprav toliko zastopnikov, kot zastopniki češkega ljudstva, katero plačuje 15 milijonov letnega davka. — Mladočehi so predlagali v dež. zboru, naj se sestavi posebno poverjenstvo ter izdela adresu, katera se predloži cesarju. — Posl. dr. Fortl' je predlagal, naj se pozove vlada, da odpove trgovinsko in carinsko pogodbo z Ogersko.

Galicija. — Da se vsaj deloma pokrijejo nezakonitosti, katere so se godile o priliki deželnozbornskih volitev, radi katerih je šlo posebno odposlanstvo na Dunaj, pripravljajo sedaj, kakor poročajo iz Lvova, odposlati na Dunaj in v Rim posebno odposlanstvo zmernih Rusinov, da se zahvali cesarju za imenovanje Sembratovića kardinalom.

Bosna-Hercegovina. — Vladni svetnik, g. Kosta Horman, urednik „Nade“ itd., je bil nevarno bolan. Kakor poročajo časopisi, je okreval popolnoma. Velezaslužnemu sotrudniku na polju jugoslovanske prosvete želimo tudi mi zanj naprej trdno zdravlje v korist vzajemne domovine! — V Sarajevu bodo zidali novo poslopje za učiteljske, a zraven istega tudi stanovanja za dijake. Strošek je proračunjen na 290.000 gld. Bosna napreduje! — Deželna banka je ustanovila podružnico v Mostaru. — V Sarajevu so ustanovili poseben odbor za agitacijo in živahno delavnost, da se udeleži čim več prebivalcev millenijske razstave v Budimpešti. V to svrhu se razpošiljajo po vseh krajih Bosne-Hercegovine tiskovine razne vsebine. Na razstavi ustanove paviljon za Bosno-Hercegovino. Nam se zdi čudno, kaj ima opraviti Bosna in Hercegovina v Budimpešti! Tako ljubkanje nam Slovincem ne ugaja!

Črnagora. — „Glas Crnogorca“ je prinesel vest: Na poziv francoske republike je odgovorila naša vlada, da bo sodelovala Črnagora pri francoski razstavi l. 1900*. Potem: „Mej črnogorsko in srbsko vlado je podpisana trgovinska pogodba na podlagi pogodb drugih držav, a brez določene dobe. Ako se zljubi kateri vladi odstopiti od pogodbe, mora to naznaniti drugi šest mesecev naprej“. — Prispel je na Cetinje novi avstro-ogerski poslanik Kucinski.

Srbija. — V skupščini so sprejeli predlogo o povišanju plače častnikom in vojaštvu srbske vojske, kakor tudi osnovo zakona, da mora dati vsak srbski državljani, kateri plača najmanj 300 dinarjev davka, v dobi sedmih let jednega konja srbski vojski na razpolago. Več od deset konjev ni zavezan dati nikdo. Oni, kateri plačajo manj od 300 dinarjev, morajo skupno oskrbeti jednega konja. Takó da le belgrajsko okrožje 1200 konj. Konji morajo biti vedno v pripravi in na razpolago vojnega ministerstva. Kdor nima konja, dá lahko 600 dinarjev gotovine. — Angleška vshodnja pošta, katera je doslej šla na Carigrad skozi Srbijo, pojde odslej skozi Rumunsko. Srbija zgubi s

tem letnih 32.000 frankov. Ako bi isto storile ostale evropske države, bi Srbija zgubila letnih 80.000 frankov. Uzrok temu je baje iskati v negotovosti poštnih pošiljatev posebno radi razbojstev, katera so na dnevnem redu v Srbiji.

Bolgarija. — Knez je odpotoval v inozemstvo. Nameruje obiskati papeža. — Časopis „S v o b o d a“ prinaša zanimive vesti o neki zaroti, katero so pripravljali proti Koburgu l. 1891. V enem pismu spominja tudi sokrivce v umoru ministra Belčeva. Mej temi so baje tudi nekateri sedanji poslanci. — V sobranju je predlagal Karavelov, naj se briše postavka za bolgarskega agenta na Dunaju ter naj se poviša petrogradska, kajti v Petrogradu so bolj varovane bolgarske koristi nego na Dunaju. — Redarstvo je ulovilo one zločince, kateri so udrli v srbsko poslaništvo v Sofiji. Vsi so Srbi. — Listi pišejo, da pride v Sredec ruski general O b r u č e v, da se dogovori o prestopu k pravoslavju kneženega sina Borisa. Ima baje nalogo obvestiti o tem svojega carja kot glavarja pravoslavne cerkve. — Dosedaj je imela Bolgarija dvojno kovinsko veljavo. Sedanji finančni ministru Gešev pa je predložil sobranju nov načrt zakona, po katerem se uvede v Bolgariji jedino zlata veljavo. Finančni minister hoče s tem odpraviti visoki agio, vsled katerega izgubi država vse leto nad 7 mil. Vzame kakih 15—20 mil. srebrnega denarja iz prometa in nadomesti z zlatim denarjem. Kot denarno jednoto določuje Gešova valutna predloga zlati lev (1 frank). Cirkulacija tujega denarja bode prepovedana. Vse denarne transakcije, sklenene v Bolgariji, morale bodo imeti za podlago novo kovino. Tudi trgovske knjige imele se bodo voditi le na podlagi nove denarne veljave.

Rusija. — Car Nikolaj II. je izdal odlok, s katerim se prenaša delokrog uprave državnih zaporov od ministerstva notranjih poslov na ono pravosodja. S tem odlokom je storil car Nikolaj korak, s katerim se deloma odstrani upravna samovolja, katera je doslej vladala pri upravi državnih zaporov. — Poročajo, da obišče ruski car nemškega cesarja v Berlinu in našega na Dnaju. — V Petrogradu se ustanovi posebni tiskarski urad za zastopnike časopisov, kateri bodo poročali o kronitbenih slavnostih. Zunanji zastopniki časopisov se morajo obrniti s prošnjo na ruska poslaništva, katera jim priškrbijo izkaznice. Isto odposljejo s poročevalčevimi fotografijami na tiskarski urad. Ta pa izroči poročevalcem zopet posebne izkaznice, s katerimi bodo pripuščeni k vsem slavnostim. — Ne vemo, ako je resnično, vendar beležimo vest, da je ruski car daroval jeden milijon rubljev za razne slavnosti o priliki njegovega kronanja. — N. A. N e k l j u d o v je imenovan pomočnikom v notranjem ministerstvu. V tem imenovanju vidijo zmago liberalnih življev v Rusiji.

Ljudska predavanja v Rusiji. — V Rusiji je navada, da se prirejajo ljudstvu javna predavanja v času, ko nima opravkov na polju. Takšna prično vedno v jeseni. Pred 20 leti so poskusili z istimi v Petrogradu, da poučijo o vsem najširše ljudske kroge. Sedaj ima veliko stotin mest takšna predavanja, pa tudi na vaseh in v tovarnah. V Petrogradu in v Moskvi je po 10 primernih prostorov za predavanja. V drugih mestih in okrajih razmeroma manj. Vsako „slušalnico“ (prostor za predavanje) obiskuje povprečno 3000 oseb v času predavanja. Obiskuje jih pa ono ljudstvo, katero si želi više omike. Tu je videti delavcev, kmetov, služabnikov, starčkov, žen in otrok. Predavanja so verska, zgodovinska, zemljepisna, naravoslovna ter iz vseh strok znanstva; kakor tudi o najboljših delih domače književnosti. — Tako je v „barbarski“ Rusiji — pri nas je pa drugače!

Ruski prestolonaslednik. veliki knez Juraj, živi sedaj v Nizzi, kjer ostane dlje časa. Njegova bolezen baje ni tako huda, kakor se je pisalo. Prispel je v Nizzo 20. pr. m. Francoska vojna ladija je pozdravila njegov dohod s streljanjem iz topov, a zapovednik ladije se mu je poklonil.

„Slavjanska Sloga“ v Aleksandriji. — Pod tem naslovom ustanovili so oni rodoljubi, kateri so nam poslali iz Aleksandrije poziv o slovensko-hrvaški slogi, posebno društvo, katero ima nalogo, zbrati v svoje kolo vse Slovane v Egiptu. Kakor pišejo zadarskemu „Nar. Listu“ in „Crveni Hrvatki“, ustanovili so to društvo Slovenci in Hrvati, a zavoljo sloge s Srbi dali so ime društvu „Slavjanska Sloga“ ukladu temu, da sta se upisala le dva Srba. Na ljubav poslednjim so ustanovitelji spremenili tudi člen pravil, kateri je določal, da v slučaju razdruženja ima pripasti premoženje družbi sv. Cirila in Metoda. Spremenili so ta člen takó, da ima v tem slučaju odločiti občni zbor, kaj je storiti z društvenim premoženjem. Predsednik društva je Hrvat dr. Lujo Ž a j a, Slovenec Ivan T e r n u s pa podpredsednik. Največ zasluge za ustanovo društva ima duhovnik Slovenec R a n t, kateri je prvi sprožil misel o slovensko-hrvaškem društvu v Egiptu. — Mlademu društvu želimo obilo sreče in priporočamo, naj se drži strogo pomena svojega naslova.

Raznoterosti.

*** Amerikanski čudeži ali — švindeli.** — V amerikanskem uradu za podeljevanje patentov so bili podeljeni v zadnjem času zanimivi patenti. Izdal se je namreč patent za steklenilec, s katerim se obvaruje mrliča gnilobe, potem za steklene stopnice, za steklene biljarde, steklene opeke (cigle), ki bodo pripuščale svillobo v sobe, in slednjič je iznašel neki Amerikanec način, kako se bo mogla izdelovati obleka iz stekla.

*** Mastna pravda.** Ker je država prevzela v lastno upravo galisko transversalno železnico, jo toži neki konsorcij delničarjev na plačilo 10 milijonov goldinarjev s pripadki. Tožba je obsežena 200 tiskanih pol. Sodišče je dovolilo finančni prokuraturi rok treh let za vložitev ugovora.

*** Osemdeset let v zakonskem jarmu.** V Kanadi je zakonska dvojica Darwin slavila zadnje dni meseca decembra osemdesetletnico svoje poroke. Mož se je rodil l. 1788., žena l. 1794. Oba sta še prav krepka in ju zakonski jarem nič ne tišči, dasi ga nosita že 80 let.

*** Lov na leve.** — Angleški major Leudbah v Adenu bil je nedavno na lovu na leve. Vzel je mnogo gonjačev s seboj, in z njimi šel na določeno mesto. Gonjači so kmalo zbegali veliko levinjo, pognavši jo proti majorju. Le-ta je vstrelil, toda, ker je bil v silnem strahu, ni dobro pomeril ter zadel zver v zadnjo nogo. Levinja je na to skočila proti majorju. V istem hipu je ustrelil v levinjo neki gospod, ki je stal blizu majorja, toda tudi on je zadel slabo in le nastrelil levinjo. Zver je skočila proti njemu ter ga udarila s tacco takó silno po glavi, da se je siromak zgrudil na mah mrtev. Major je žival zopet nastrelil, le-ta pa je zopet navalila na njega. Major je zverini porinil z vso silo svojo puško v žrelo, toda predno je levinja poginila, odgriznila je majorju obe roki ter ga sploh strašno razmesarila.

*** Kaj vse se ne zahteva od mrličev.** Uradni list kranjske dežele je priobčil dne 7. dec. 1895. neki oglas sodišča iz Črnomlju, v katerem naznanja umrle mu Petru Raucha iz Kavzana, da ga je tožila Margareta Röthel iz Kočevja radi dolga 383 gld. 83 kr. in ga vsled tega vabi na razpravo dne 29. februarja 1896. Ker sodišču ni znano, kjer stane je toženec, mu je imenovalo skrbnika na njegov strošek. Mrliču naznanja, naj se priznani pravočasno na vsak način, ali pa si imenuje drugega zastopnika. Ako tega ne stori — ima pripisati sam sebi vse posledice. (Rubili ga bodo menda na onem svetu.)

*** Ponarejevalec denarja.** — Prošli mesec je zaprla dunajska policija dva tička, katera sta razpečavala ponarejene desetake. Bila sta mali in sin. V času, ko sta bila vjeta, poskusila sta se ostrupiti z neko tekočino. Vendar se je posrečilo rešiti sina. Na

njiu stanovanju so našli — delavnico denarja in vrednostnih papirjev. Poslednjih je ponaredil za 50.000 gld., a samih desetakov 1600 kosov, potem veliko odrezkov (kuponov) ter drugih srečk. Sumi se, da se nahaja veliko ponarejenih državnih obveznic iz l. 1864., katere so tako dobro ponarejene, da jih ni mogoče razločevati od pravih. Krauthauf — tako se namreč piše ponarejevalec — je popolnoma priznal čin in je še ponosen na svoje delo. Pred preiskovalnim sodnikom in dvema veščakoma državne denarnice je narisal v hipu na kamni plošči desetak brez uzorka s tako točnostjo, da so se veščaki čudili njegovi risarsko-ponarejevalni spretnosti. — Državna denarnica ima v posesti ponarejenih desetakov iz 1863. leta 18.507 kosov, a iz 1880. leta le 1089. Doslej se je pečalo s ponarejanjem desetakov 14 oseb, najboljši ponarejevalec je bil neki Schmied v Riedu, a potem Krauthauf sledi kot drugi na vrsti. Velike veljave papirja n. pr. 1000 gld. še ni nikdo ponarejeval, ker je težko menjati tisočake, a le redko so ponarejeni stotaki in petdesetaki, katere so ponarejevali le Italijani.

Književnost.

„Slovanska knjižnica“. — Izšel je 46. snopič, ki prinaša na 104 straneh zanimivo povest iz žalostne dobe srbskega sužnjstva: „Ikonija, vezirjeva mati“. Dejanje se vrši v 17. stoletju. Povest je spisal Čeda Mijatović, a kralj. srbska akademija v Belgradu jo je nagradila. — Pisatelj je proučil natančno vse slikovite turške navade in običaje, zlasti na dvoru turških carjev (sultanov); in v tej povesti je živo naslikal pisatelj ono razkošno izobilje, ki je vladalo v nešteti gradovih turškega carja. — Povest bo ugajala širnemu krogu našega čitajočega občinstva.

Opozarjamo še enkrat, da je izšel v snop. 44. in 45. drugi del poezij prerano umrlega pesnika Pagliaruzzi-ja-Krilana. Knjižarska cena je 50 kr. (Naročniki so jih dobili le za 30 kr.) — Dijaki jih dobé še vedno po 40 kr., ako jih naroče vsaj 10 iztisov skupno.

„Knjižnica za mladino“. — Ta mesec ne bo prvega letošnjega snopiča, ker izide v februarju najmanj 13 tisk. pol obsežen dvojni snopič, ki prinese sliko, živopis in pesmi pokojnega staroste slov. učiteljev, nepozabnega Andreja Praprotnika. To naznanilo naj blagovoljno sprejmejo naročniki na znanje.

To književno podjetje je končalo prvo leto z izgubo skoro 800 gld., ker je bila cena pre nizka. Računalo se je na 1200 naročnikov, ki bi pokrili vse stroške, a oglašilo se jih je le okolo 700. Zato je letos cena povišana na 2 gld. 40 kr., ali le na 20 kr. za vsak trdo vezan snopič, kar je še vedno prav nizka cena. Le vezilo in pošta pobereta tretjino dohodka! — Opozarjamo, da „Knjižnice“ ne dobí nikdo, kdor je ni plačal. Na upanje je upravnistvo ne pošilja. — Deželni zbor kranjski je prihitel podjetju na pomoč s tem, da je sklenil kupiti 100 lanskih letnikov in prepustiti jih društvu „Narodna šola“. Hvala!

Narodno gospodarstvo.

Bolečine v ušesih se olajšajo, če pustimo hlapeti sopar vroče vode v ušesa. Namesto čiste vode rabi se lahko tudi bezgov ali kamelični čaj. Najbolje služi v ta namen liv (trahtar), ki se povezne na posodo, v kateri je vroča tekočina. Seveda moraš paziti, da se ne opečeš.

Pitni vodi so večkrat gnjijoči živalski in rastlinski deli primešani ali razne soli v njej raztopljene. Taka pijača je posebno takrat zelo škodljiva, ko delj časa stoji in se pari; take luže ali mlake živina včasih rada zaradi tega pije, ker je v njih mnogo človeške sealnice, in ker naši živini soli zelo pomanjkuje, primorana je celo tako škodljivo gnojnico piti. S tem se radi telesni sok spridijo, kri se lahko razkroji, živina se pomehkuži, in mnogovrstne prebavilne bolezni se lahko napravijo.

Razpošiljanje krompirja po zim. Vreče, v katerih misliš poslati krompir, namoči v mrzli vodi. Potem deni vanjo krompir in jih zopet polij z mrzlo vodo. V takih vrečah krompir ne zmrzne pri največjem mrazu. Led, ki se naredi po vreči, brani namreč njemu do krompirja. „Km.“

Za kratek čas.

Groza in veselje v bitki. — Miha: Čuj Janez, to je moralo biti vendarle grozno, ko si čul svinčenke žvižgati okoli pušes. — Janez: Pojdi no, Miha, jaz sem bil zelo vesel, da sem jih slišal — le žvižgati.

Veliki in mali osel. — Dorče in Nežica sta videla na trgu oslico z mladičem. Ko prideta domov, pripoveduje Dorče staremu očetu: Jej, dedek, kaj sva videla; velikega osla in malega osliča. Mali je bil takó... takó velik, kakor jaz; veliki pa skoro takó... takó le, kakor ti. — Nežica: Pojdi pojdi Dorče, kaj blebeteš. Saj takó velikih oslov, kakor je naš dedek, ni na svetu.

Vrhunec udanosti. — Knez (na polovanju skozi ogerski trg): „Jaz sem zagotovo pričakoval, da bom v vašem trgu videl starinske stavbe in razvaline...“ — Župan: „Oprostite, veličastvo, v naglici do visokega sprejema nismo utegnili na to misliti. A kadar izvolite zopet priti, hočemo zamujeno poravnati.“

Pravi poklic. — Ravnatelj: „I, kako ste se le mogli odločiti, da postanete glediški igralec, ko vendar nimate ni trohice poklica za to?“ — Igralec: „Pri moji veliki ljubezni do odra mi ni preostajalo drugega.“ — Ravnatelj: „O pač, mizar bi bili rajši postali!“

V kliniki za oči bolne. — Zdravnik: No, ali ste se ravnali po moji odredbi, da izmivate oči s Francovim žganjem? — Bolnik: „Prosim, gospod doktor, vi mi morate zapisati drugačno zdravilo; prekvatega žganja ne morem nikoli spraviti mimo ust gori do oči.“

Priljudno. — Stara devica: „Vidite, gospod baron, pod to-le stoletno lipo sedim najrajše in sanjam. V celem parku mi je to drevo najljubše.“ — Baron: „Ah, milostiva gospica, ste li morda lipo sami usadili?“

Zakonska ljubezen. — Nekemu uradniku je umrla žena. Prijatelj je došel tolažiti udovca. Le-ta mu je odgovoril: „Kaj ne bi bil žalosten! Moja pokojna bila je zares blaga, uzorna žena. Nikoli me ni užalila, niti s svojo smrtjo ne!“

Loterijske številke.

4. januarja:					
Trst	82	23	66	20	15
Linee	67	68	41	74	52

8. januarja:					
Prag	12	27	76	66	77
Lvov	59	17	15	33	46
Inomost	27	65	55	82	71

11. januarja:					
Dunaj	82	50	76	38	62
Gradec	80	3	6	34	35

18. januarja:					
Trst	1	61	90	30	89
Linee	39	38	7	52	10
Inomost	47	1	18	48	89

Tržne cene.

Kava: Santos	gld.	148—	do	152—
Sandomingo		165—		—
Java		168—		—
Ceylon		192—		—
Moka		195—		—
Sladkor		32.50		—
Speh		56—		64—
Petrolij v sodu		20.25		—
v zaboju		6.40		—
Maslo surovo		72—		—
kuhano		86—		—

Moka: (Majdičeva):

št. 0 gld.	13.20,	št. 1 gld.	12.80,	št. 2 gld.	12.50,
3	12,	4	11.50,	5	11—,
št. 6 gld.	10.60,	št. 7 gld.	—		—

Ogerska:

št. 0 gld.	13.20,	št. 1 gld.	12.70,	št. 2 gld.	12—,
3	11.60,	4	11—,	5	10.50,
št. 6 gld.	9.70,	št. 7 gld.	—		—

Otrobi debele	gld.	4.60	do	—
drobne		4.50		—
Turšica navadna		6.30		7—
Oves		7—		7.50

OGLASI.

Dá se v najem

soba s pohištvom.

Več se izve pri Hovánskem v Gledišni ulici.

OGLAS!

19, 5-2 S.

P. n. gg. trtorejem priporoča podpisanece po ugodnih cenah ameriške divje sadike

Riparia - Solonis - Rupestris

za cepljenje, katerih se ne prejme trina us; kakor tudi druge kakovosti sadik francoskega izvira. Gg. pridevalcem senú pa priporoča semetje za umetne seno-žeti, katero sčasom dá bogati in trajni pridelek.

Iv. Jož. Strechel,

veleposesnik

3, 5-2 P. v Semeniški ulici v Gorici.

Prodaja

STEINFELDSKO PIVO,

vino in žganje

M. Brass, v Gorici na Kornu

(v bivši Reichovi hiši).

Kathreiner
je kot
primes k bobovi kavi
edro zdrava
kavina pijača:
Dobi se povsod, pol kile
za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničevrednih
ponarejenih izdelkov je
treba paziti na izvirne za-
voje z imenom
Kathreiner

Želodečne kapljice

lekarničarja C. Brady

(Marijacejske želodečne kapljice)

4, 32-5

prilavljene v lekarni angelja varuha

G. Brady-a v Kroměřížu (Moravsko)

staro, priznано in znano zdravilno sredstvo ugodnega in okrepujočega delovanja za želodec in prebavljanje.

Želodečne kapljice

lekarničarja C. Brady-a

(MARIJACEJSKE KAPLJICE)

so zavite v posebno škaltjico ter pre-
videne s sliko Marijacejske Matere
Božje (kot zaščitno znamko). Pod to
znamko mora se nahajati sledeči
podpis **C. Brady**.

Vsebina kapljice je napovedana.

C. Brady 1 steklenica stane 40 kr.,
Schutzmarke. dvojnata 70 kr.

Opozorjam odjemnike naj ne kupijo ponarejene
želodečne kapljice. Pri kupovanju paziti je na zgornjo
zaščitno znamko s podpisom **C. Brady** ter zavrniti
vse ostale tvarine, kot ponarejene, katere nimajo
zgornjo zaščitno znamko ter podpis **C. Brady**.

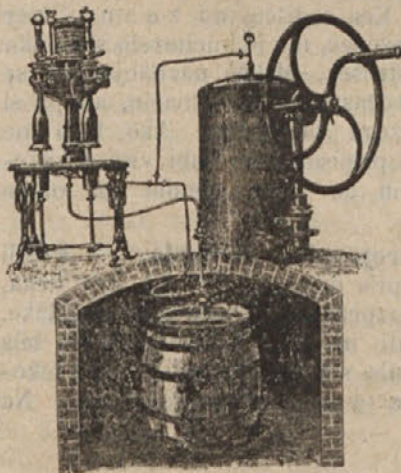
Prave želodečne kapljice so na prodaj v
Gorici v lekarnah: Cristofolletti, Pontoni, Gironelli,
Kürner in Gliubich. — V Sežani v lekarni Ritschel.

Slovanski obrtniki in trgovci.

Fotograf A. Jerkič na Travniku priporoča svoj fotografski zavod zavednim Slovincem na Goriškem.	IVAN DEKLEVA veletržec z vinom, ima v svojih zalogah vseh vrst domačih in istrskih vin. Cene zmerno.	Pek Karol Drašček priporoča pekarijo v Riva Corno 4 in podružno prodajalnico kruha v Semeniški ulici 2.
Svečar J. Kopač v Gorici Solkanska ulica 9 priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gld. 2.45. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabijih vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gld. 1.20, 1 gld., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.	Trgovce z vinom Ant. Pečenko Vrtna ulica št. 8. priporoča v sodčkih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih vinogradov. — Cene zmerno, postrežba točna. Za pristnost vina jamči.	
Anton Kuštrín v Gosposki ulici št. 23 priporoča svojo trgovino raznih jedilnih potrebščin. Postrežba točna.	Gostilničar Ivan Reja priporoča svojo gostilno „pri golobu“ za vojašnico št. 7. Vino belo in črno prve vrste. Kuhinja dobra. Cene zmerno.	Usnjar Franc Bensa v Ozki ulici 8 priporoča vsakovrstno usnje, podplate, kopita, orodje in druge potrebščine za čevljarje.
Anton Koren Gosposka ulica 4 priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.	Tovarna piva Fr. Waňek na Goriškem PRIPOROČA SVOJO ZALOGO goriškega piva.	
Andrej Čermelj na Kornu priporoča svojo zalogo razno- vrstnega jedilnega blaga. — Postrežba vestna.	Klobučar Anton Fon v Semeniški ulici priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izborn. vini.	Andrej Jakil Tovarnar kož v Rupí p. Miren. Prodajalnica na Kornu v Gorici.
Papirnica Antona Jeretića v Semeniški ulici in za veliko vojašnico priporoča vse izdelke, ki spadajo v solsko in pisarniško stroko, kakor peresa, svinč- nike, papir, lujžice itd.	Saunig & Dekleva glavna zaloga koles „Swift“ v ulici Fran Josipa št. 4. — Zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v nunski ulici št. 16. — Popravilnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.	

JOS. VINDYŠ

tovarna strojev in livarna

Praha - Smíchov, Vinohradská ulica št. 94.

priporoča

patentne stočilne stroje

brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem

steklenic.

ZRAČNE TLAČILKE

(lastna iznajdba)

povsem nove, zboljšane sestave, kotle s pumpe, čistila za stekle-
nice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ven-
tili in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlitka, medenine ali železa od
najmanjšega do največjega obsega.

Geniki na zahtevo brezplačno.